

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskani se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicijska
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hiša
šteč. 190.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Brezvspešen trud.

Za rimskega cesarja Avgusta je neki čevljar z velikim trudom naučil svojo papigo, da je izgovarjala besede: Ave, Auguste! (Avgust, bodi pozdravljen!) Ko je cesar nekega dne šel memo čevljarjeve hiše, kričala je papiga: Ave, Auguste! Čevljar je mislil, da bode Avgust nad njegovim tičem kar strmel in prav drago od njega ga kupil. Pa ker je imel že več papig, ki so znale izgovarjati njegovo ime, se za čevljarjevega tiča še zmenil ni. Videvši, da ves njegov trud je bil zastonj, naučil je čevljar papigo svojo izgovarjati še besede: Oleum et operam perdidit! t. j. zastonj sem se trudil in olje žgal, ker namreč tiča zdaj prodati ne morem.

Prav enako bi smeli reči tisti, ki so hoteli med Turki in kristijani posredovati. Vsled njihovega prizadevanja izdal je turški sultan pismo, v katerem kristijanom obeta razne pravice, pa vstajniki, ki so bili takih obljub že vajeni, se za to pismo niso zmenili. Za Andrassyja, ki je za trdno pričakoval, da bodo vstajniki njegove nasvete radostno sprejeli, bila je to jako britka skušnja, a še vedno ga je navdajalo upanje, da njegovo prizadevanje ne bo zastonj. Z raznimi pripomočki pripravil je vstajniške vodje, da so se te dni zbrali v Sutorini, kamor je prišel tudi c. k. namestnik baron Rodič, ki je hotel med njimi in vlado turško posredovati. Ali paša je prinesel seboj iz Mostara cel koš tiskanih oklicev, v katerih vstajnikom obeta odpuščenje desetine in davkov za dve leti ter živeža do jeseni, če odlože

orožje in se vrnejo v svoja domovja. Na podlagi tega oklica imele so se pričeti obravnave. A ker z besedico ne omenja, kje da bodo vstajniki tako dolgo prebivali, da se izdelajo njihova podrtja stanovanja in kdo prevzame poroštvo za točno izvršitev teh obljub, se bar. Rodič na ta oklic ni mogel ozirati, ker Ali paša ni imel pravice delati takih obljub.

Turki so pa menda mislili, da se bodo vstajniki na prigovarjanje vlade avstrijske brez ugovora vdali, in so objavili neki oklic, v katerem vstajnikom še tega ne obetajo, kar jim je ponujal Ali paša. Če tedaj baronu Rodiču in vstajnikom že obljube Alieve niso zadostovale, jih je moral še bolj iznenaditi ta oklic, v katerem se jim obeta pomiloščenje in odpuščenje desetine za eno leto, davkov pa za dve leti, če se v štirih tednih vrnejo v svojo domovino. Tistim pa, ki tega ne storé, žugajo, da jim bodo vzeli in prodali zemljišča, denarje pa razdelili tistim, ki se vrnejo.

Ni tedaj čuda, da se vstajniki za te obljube niso zmenili in Turkom stavili jako ostre pogoje, pod katerimi hočejo orožje odložiti. Zahtevajo namreč, da se jim mora dati tretjina begovskih zemljišč kakor tudi potrebna semena, živina in kmetijska orodja in živež za eno leto, ki naj se hrani v žitnicah nalašč za to narejenih, da se jim narede razdžane hiše in cerkve, da se jim za tri leta odpusti desetina, da se vsa redna vojska turška iz Hercegovine umakne razun malih posadk v Nikšićih, Stolcu, Foči, Mostaru, Trebinju in Plevlju, pa pod nadzorštvo ruskih in avstrijskih konzulov, da se prebivalcem turškim prepove nositi orožje in

da velike vlade prevzamejo poroštvo za natančno izvršitev teh pogojev.

Ker Turki tem zahtevam niso hoteli pritrditi, vstajniki pa vključ prigovarjanju Rodiča ne le ne odjenjati, ampak so še prav odločno zahtevali samostalnost Bosne in Hercegovine, so se razprave čisto razbile; baron Rodič se je vrnil v Zader, med Turki in kristijani pa se je zopet pričela vojska. Telegrafična poročila naznanjajo, da se je vzdignila skoro vsa turška Hrvatska in da se vstane razširja tudi po Bolgariji, kamor je iz Rumunskega prišlo več vstajniških čet. Tudi na kandijskem otoku se nekaj kuha in tamošnji uporni odbor je Hercegovincem pisal, da naj se hrabro držé, ker kmalo se bode tudi na Kandiji pričel boj zoper trinoštvo turško.

Vse prizadevanje ministra Andrassyja, da bi se vstane jugoslovanski mirno rešil, je bilo zastonj in kamor koli se ozre, vidi strašanske vojskine priprave in vsi previdni ljudje trdijo, da vojska je pred vrati. Iz Galicije dohajajo poročila o zbiranju vojne ruske in o vojnem ministru srbskem piše „P. LL.“, ki je nedavno rekel, da Srbija se mora ukloniti zahtevam avstrijskim, da njegovo ravnanje pomenja bližnjo napoved vojske. Da bo pa vojska tudi sosedno Avstrijo spravila na noge, to ve vsak, na katero stran pa da se bo nagnila, kdo more danes to povedati? Vsi avstrijski Slovani pa, in tudi vsi Neslovani, ki jim v srcu tli še iskrica človekoljubja in se jim od Turkov zatirani kristijani v srce smilijo, od Avstrije po večini slovanske pričakujejo tako politiko, ki bi bila Slovanom v ponos in človeštvu ne v nečast!

Miserere Gregorija Allegri-ja.

V velikem tednu popeva se navadno po večih cerkvah Miserere Gregorija Allegri-ja. Allegri se je rodil v Rimu l. 1590. Posvetil je vse svoje moči muziki, v kateri ga je podučeval Juan Maria Nanini, vtemeljitelj in vodja prve muzikalne šole v Rimu. Zaslovel je Allegri po svojih kompozicijah, izmed kojih je najslavnejša „Miserere“. Zbudila pa je občno pozornost in čudenje po svoji moči, s katero je tako milo in blaženo vplivala na vsakega slušatelja, če tudi je bila celó priprosta. Ako si ogleda človek partituro, shranjeno v Sikstinski kapeli, ne more uveriti se, da bi to ista kompozicija bila, ktera na veliko sredo in veliki petek zbrane vernike očara ter jim iz navdušenih prs glasne izdihljeje začudenja a iz očes gorke solze notranjega nebeškega veselja izvabi. In to petje se ponavlja tolikokrat, kolikor ima „Miserere“ verzov, to je petdesetkrat. K temu res neobičajnemu vtisu pripomaga izpeljevalni pevski zbor, ki v Sikstinski kapeli popeva Miserere z neko maniro, ktera se opisati, to je v notah izraziti ne dá, in se le od prednikov podedovati mora. Tudi tempo ni navaden,

nego se ravna po smislu poedinih verzov. Zeló povišuje učinek tega umetniškega dela tudi vsa priprava — ceremonije v Sikstinski kapeli. Papež, kardinali in drugi dostojniki, katerih je na stotine, leže po kapeli, in polagoma pogasnejo se vse luči in bakle, tako da nastane neka skrivnostna, grozna tmina.

Ali ta slovita predstava Allegrijevega Miserere bila je izključivna lastnina Sikstinske kapele. Prepis originala je bil prepovedan pod kaznijo izobčenja. Ko je cesar Leopold I., iskren ljubitelj in podpiratelj cerkvenega petja, da! tudi sam skladatelj cerkvenih pesmi, izvedel o tej glasoviti godbi, zaukazal je svojemu poslancu na papeževem dvoru, da mu izprosi pri papežu Inocenciju XI. prepis tako občudovanega Miserere. Papež dovoli prošnjo iz golega spoštovanja do pobožnega cesarja. Ali Miserere, pevano v dunsjski dvorni kapeli, če tudi od samih pevskih umetnikov, ni napravilo navadnega ali bolje rečeno nikakega vtisa, tako da je cesar in njegov dvor sumil prevaro in goljufijo. In res! poslal je Leopold pooblastenca v Rim, da se pritoži zarad nesramnega čina. Papež Inocencij XI. se je jako zavzel in močno obžaloval, da se je cesarju, njegovemu oseb-

nemu prijatelju, taka krivica storila. V svoji jezi odpustil je pevovodjo Sikstinske kapele, o katerem je mislil, da ni resnične kopije cesarju preskrbel. Še zagovarjati se mu ni bilo dovoljeno. Vendar s časoma pregovoré kardinali papeža, da dopusti pevovodji pismeno in ustmeno opravičevanje, ktero so tudi najslavnejši umetniki istega časa podpirali trdeč, da se je avtentičen prepis v Beč odposlal; a se ve, brez Sikstinskega pevskega zbora in brez tamošnjih ceremonij. Da pokaže papež svojo vdanost cesarju in svojo pravičnost razžaljenemu pevovodji, pošlje na lastne stroške pevce Sikstinske kapele v Beč. Ali še pred njihovim prihodom odrinil je Leopold I. v boj nad Turke l. 1683; in tako se mu ni spolnila srčna želja: slišati na lastna ušesa toliko hvaljeno Miserere.

Blizo sto let pozneje posrečilo se je 14letnemu mladeniču slavnemu Mozartu soznati svet s to kompozicijo. Prišel je l. 1770 Wolfgang Amadej Mozart s svojim očetom v metropolo umetni — v Rim. Papež Klemen XIV. mu je večkrat dovolil, da sme v njegovih sobah igrati. Pride veliki teden, v katerem se ima vršiti predstava čudovitega Miserere. Dovolite mi, vaša svetost, reče enkrat prav na-

Deželni zbori.

Kranjski deželni zbor. Deseta seja 7. aprila. (Konec.) Pri poročilu odseka za pregledovanje letnega poročila deželnega odbora o njegovem delovanju od 1. marca do konca decembra 1875 nasvetuje dr. Poklukar, da bi se sklepalo le o tistih točkah, o katerih bi imel kdo kake predloge ali opombe. — Baron Apfaltrern, ki vsako leto maha posebno rad po deželnem odboru, porabi tudi letos priliko in pravi, da poročilo je presuho, da ima deželni odbor dolžnost natančno razložiti zboru ravnanje z denarjem, da pa tega ne stori, da vse, kar v tem obziru stori, je nič in da razen deželnega glavarja in enega uda vsi drugi v odboru ne delajo nobenih poročil. — Deželni glavar vit. Kaltenegger se potegne za deželni odbor, čegar zastopnik v deželnem zboru je on, in pove Apfaltrernu, da v zboru nima brigati nikogar to, kdo in koliko referatov kdo izdela v deželnem odboru, da se le vse stori, kar je odborova dolžnost. — Tudi g. Vestenecku ni všeč deželni odbor; njemu se zdi, da prepočasno dela, ker zlasti dva odbornika slovenske stranke sta lena in nič ne delata. On stavi predlog, naj deželni odbor svoje letno poročilo in druge predloge zanaprej pripravi tako, da jih bo mogel zboru vse predložiti že v 1. seji. Kaltenegger tudi temu odgovarja blizo enako, kakor Baronu Apfaltrernu. Dežman pa pravi, da bo odboru jako težavno, če ne nemogoče držati se Vesteneckovega predloga, ker ni le od njega, ampak tudi od drugih uradov odvisno, kdaj je kak predlog za deželni zbor gotov. — Poročevalec Grasselli nima zoper Vesteneckov predlog nič omeniti in tako seta predlog sprejme.

V imenu odseka stavi dalje poročevalec Grasselli sledeči predlog k poročilu deželnega odbora o novi meri in vagi: „Slavni deželni zbor naj sklepe, da je deželnemu odboru nalogo, naprositi sl. c. kr. deželno vladu, naj ona blagovoli ukreniti, da bode — kakor doslej avstrijsko vedro tako odslej — pol hektolitra (35 $\frac{1}{3}$ bokalov) najmanj, kar se v trgovini z vinom na debelo prodajati sme.“ — Ta predlog obvelja, ravno tako nasvet: „da ima deželni odbor na primeren način delati na to, da se plačevanje občinskih priklad, ktere visok procent znašajo, razdeli na kolikor mogoče dolgo dobo.“

ivno mladi Mozart, da si oskrbim prepis tako izvrstnega dela. Ne morem, odgovori sv. oče; to ni moja lastnina nego cerkvena. Na to gre s svojim očetom k eni sami vaji, pri kateri je pevski zbor Miserere popeval. Mirno in nepremakljivo poslušala mladi veleum prekrasne glasove in si jih vestno zapisuje. Na veliki petek podá se k predstavi v Sikstinsko kapelo. Tu po milih, nebeških zvukih v nadzemeljske visočine povzdignjen dostavlja k prejšnji kopiji, kar je še bilo nepopolnega, nedovršenega, posebno v srednjih glasih — in tako je imel v svojih rokah z vsemi niancami divno Miserere. Pokazal je z nekakim ponosom Klemenu XIV. svoje delo rekoč: Glejte, vaša svetost, jaz sem si sam toliko zaželelno Miserere preskrbel. No, da! pristavi papež, čudé se, kar si si z lastnimi ušesi pridobil, ti ne morem odvzeti.

Ko se je Mozart povrnil v domovino, pel je na neke akademiji v začudenje vseh pričujočih krasno kompozicijo; ktera je bila leta 1771 najprej v Londonu in potem leta 1810 tudi v Parizu in Lipsiji tiskana. Tako je postalo to znamenito delo obče blago naobražene sveta. (Cfr. „Vat.“ 1870.)

M. L.

Sprejeli so se tudi še sledeči nasveti o različnih rečeh:

1. „Deželnemu odboru se naroči prihodnje leto dopolniti glavni pregled oseb, ki so bile v deželnih dobrodejnih zavodih oskrbovane, tako, kakor se to godi v deželni posilni delavnici, namreč a) koliko dni so bili oskrbovani, b) koliko znaša to poprek, c) koliko pride na glavo in dan stroškov.“

2. „Deželni odbor naj ukaže občinskim predstojništvom najostrejšje nadzirati krčme, kjer se žganje toči, takim krčmarjem, ki do tega nimajo pravice, brž prepovedati prodajo in jih gospóski naznaniti; vrh tega naj odbor prosi vladu, da bi zahtevala od c. k. okrajnih glavarstev, naj tudi ona ukažejo osebstvu za javno varnost onim pridno pomagati, in slednjič dovoljenja za tok žganja kolikor se dá redko dajó.“

3. „Deželni zbor sprejme z zadovoljstvom poročilo deželnega odbora o najdenih stavbah na kóle na mahu in priporoča mu tudi dalje obračati pozornost na to reč in jo podpirati.“

Ko je še deželni glavar dal neko pojasnilo o tem, zakaj se zboru ni predložilo poročilo o iztirjavi zaostalih doklad na vžitninski davek, je to poročilo deželnega odbora o delovanju njegovem doguano.

Potem se dovolijo po nasvetu deželnega odbora sledečim občinam občinske priklade: Občini Rateče za l. 1876 35% priklade na vse direktne davke za šolske potrebe; občini v Mokronogu za l. 1876 40% priklade na vse direktne davke s tretjinsko priklado vred za šolske namene; občini Konj, Št. Lampert in Hotič 33% priklade na vse direktne davke s tretjinsko priklado vred po vaseh Sava, spodnji Log, Leše in Ribče, da se plačajo stroški za zidanje mrlišnice na pokopališču na Savi; občini Šturije za l. 1876 30% priklade na vžitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa za občinske stroške; občini Kranjska gora za l. 1876 45% priklade na vse direktne davke z všteto tretjinsko priklado za poravnanje stroškov za pokopališče in gasilnico.

Na zadnje so prišla na vrsto ustna poročila finančnega odseka o prošnjah za podpore različnim dijaškim društvom in učencem slikarstva.

Občinski odsek je poročal o prošnji vasi Postenje in drugih za ločitev od občine trnovske; prošnja pa se ni uslišala, kakor že prej druge enake na, gledé na dotično postavu.

O prošnjah občin Srednja vas, Poljane in Hotič zarad razdelitve popravljanja skladnih cest je zbor po nasvetu gospodarskega odseka sklenil.

V štajarskem zboru je bila jako živahna debata o deželnem proračunu, pri kateri so se poslanci slovenski jako odlikovali. Po predlogih deželnega odbora bi dežela l. 1877 imela kljub 38% priklade na direktne davke blizu 200.000 gld. deficita. Finančni odbor je ta deficit nekoliko zmanjšal, a z ozirom na slabo finančialno stanje dežele nasvetuje, da naj deželni odbor natanko preiskuje gospodarske in finančialne razmere dežele, ter o svojih poizvedbah v prihodnji sesiji poroča posebno še vprašanje, ali bi se tudi na indirektno davke naložila deželna priklada.

V generalnej debati je prvi govoril poslanec Herman. Razkladal je, da ne zadoštuje samo gospodarske in finančialne razmere preiskavati, ampak da se morajo v poštev jemati tudi politične razmere cele države. Slabemu stanju je pred vsem kriv sedanji politični sistem, ki je deželam vse pravice vzel in skušal celo Avstrijo po jednem kopitu pre-

ustrojiti. Dokler ostane centralistična stranka na krmilu, ni pričakovati poboljšanja. Govornik tedaj nasvetuje, naj se z ozirom na §. 19. deželnega reda preiskuje tudi vpliv sedanjega političnega sistema in kake spremembe v vladnih in avtonomnih organih bi se morale izvršiti.

Knez Lichtenstein od konservativne stranke pojasnuje krivičnost volilnega reda za deželni zbor.

Baron Walterskirchen, mlado-nemec, polemizuje proti predgovornikom, pa poslanec Bärnfeind ga dobro zavrne.

Poslanec Anton Bärnfeind je šibal tolike stroške za šolske namene, ki se vedno naraščajo in srenjam tako obilno nakladajo, ne da bi se pravo šolsko izobraževanje s tim povikševalo. In še več; pri vsih plačevanjih srenj in staršev, pravi govornik, so jim pa še njih poprejšnji vpliv do ljudske šole uzeli, uzeli pravico svoje otroke dajati v pravem katoliškem pomenu zrejevati. Namesto poprejšnjega djanskega, otročji zmožnosti primerne nauka velikrat obtežujejo otroke z nerazumljivo, učeno berkljarijo; kjer je bil mir, gospoduje zdaj razpor in prepir, ker liberalni državi ne gre za blagor ljudske šole, ampak za strančarske namene. Poslušajte zgled! V najzadnjem hribovskem kotu mojega volitvenega okraja je šolska srenja, k večemu s 30 otroci, katerih šolska soba je brezplačno v farovžu. Učenje opravlja dušni pastir za majhno nagrado v največjo zadovoljnost staršev; ker ni šolnika, tudi v teh gorgjanskih globinah nobeden službe ne išče. Vkljube temu, da je šolsko stanovanje zdaj zastoj in nadomestna plača župnikova še tretji del tega ne znaša, kar se sicer kakemu učitelju plačuje, se srenji naklada, da naj novo šolo zida, ki bi stala 5000 gold., ter naj se poseben učitelj vstanovi. Nimajo pa nobenega in tudi pozneje se bo komaj kateri zmožnih odločil ondi se vseliti. Po pravici torej smejo srenje liberalni državi reči: Denarje, mir in čednost (moral) si nam vzela; zdaj nimaš nič, kakor mi nič več nimamo.

G. Bärnfeind je še predgovorniku g. bar. Walterskirchenu prav čvrsto odgovoril in naznanil, da se zлага z resolucijo g. Hermana, ter je sklenil: „Z državo ne gre, morebiti bolje z deželami.“

Potem govori dr. Dominkuš, poudarja zlasti slabo gospodarsko stanje in graja neusmiljeno postopanje davkarskih uradov, ki že zarad letošnjih davkov kmeta rubijo, ter mu včasih vzemo poslednjo živinčo iz hleva. Nasvetuje, naj deželni odbor se obrne do vlade s prošnjo, da vladni organi pri izterjevanji davka ne postopajo tako brezobzirno.

Profesor Michl, deželni odbornik, polemizuje proti resoluciji Hermanovej in v jako dolgočasnem govoru skuša dokazati, da je federalizem v Avstriji nemogoč.

Dr. Vošnjak dokazuje nesrečni vpliv centralistične stranke na državo, dežele in narode. Zadnji čas je, da se opusti politični sistem, ki vodi k splošnemu propadu. Davki in priklade so neznosljivi, deficit povsodi od države do posamezne rodbine. Cela javna uprava s c. k. vradniki na jednej, z deželnimi vradi na drugej strani je nepraktična in predraga. Zakaj bi se dežele, ali deželne skupine zedinjene po narodnostih ne pogodile z državo kakor je Hrvatska z Ogersko? Centralistični sistem se opira le na en del Nemcev, tako zvane ustavoverce in na zaničevane renegate družih narodov. Da si svojo oblast prihrani, mora imeti celo armado vradnikov, ter jih dobro plačati.

V českých in slovenských deželah vlada na vsa odlična mesta nastavlja take uradnike, ki slovó zarad svoje sovražnosti proti Slovanom.

Deželni glavar seže govorniku v besedo, ter pravi, da se uradnikom kaj takega ne sme očitati.

Dr. Vošnjak odgovarja, da, kar trdi, tudi lahko dokaže. Vlada že tako daleč gre, da v slovenskih okrajih nastavi sodniške uradnike, ki ne znajo besedice slovenski. Pa tudi večina deželnega zbora vselej in povsodi narodne pravice štajarskih Slovencev prezira. Govornik podpira Hermanov predlog.

Končno je še bar. Zschok, pa jako slabo, branil vstavoverno stranko. Lohninger pa je po številkah slabo finančno stanje dežele razsvetil. Potem je bil konec generalne debate sklenjen in tudi seja se je končala.

Vse pa, kar so nasprotniki modrovali, da bi oslabili hude tožbe konservativnih poslancv, je deloma prav revno in zanikarno mahanje po strani, ker glavne reči spodbiti ne morejo. Proračunska debata v tem zasedanju se smé po pravici imenovati pobitje naših nasprotnikov.

V moravskem zboru je 7. t. m. konservativno-narodna stranka zahtevala, da naj se „Matici škoski“ da v podporo 2000 gld. Fanderlik pa je predlagal celo 3000 gld. sklicevaje se na to, da cesar so v ta namen podarili 2000 gold. Pa stranka vstavaška je po predlogu njenega poročevalca, glasovitega posl. Fuxa, prestopila na dnevni red. To je narodne in konservativne poslance pripravilo, da so zapustili deželni zbor, ki se je pa še tisti dan sklenil. Tudi drugi zbori so bili sklenjeni, le nižje-avstrijski in gališki bosta zborovala še tudi po praznikih.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. aprila.

Avstrijske dežele.

O ministerskih obravnavah donašajo ogerski in dunajski listi jako slaba poročila. Vsi brez izjeme trdijo, da Madjari zahtevajo reči, katerih noben avstrijski minister ne more sprejeti, naj bo že te ali te stranke in na ministerski stol še tako navezan. Zato pa se dozda še o nobeni reči niso dogovorili in se tudi ne bodo prav lahko. „Politiki“ se z Dunaja piše, da ministerstvu dunajskemu ne ostane drugega nego odjenjati Madjarom ali pa odstopiti. Če bi odjenjanje ne imelo nobenih nasledkov, bi gotovo odjenjali, samo da bi ostali še dalje na vladinem krmilu, ker se jim njihovo delovanje zdi tako koristno, da bodo še le pobrali kopita, ko bode prišla naj-huja sila. Tako pa jim je treba reč dobro prevdariti, če namreč Madjarom privolijo vse, kar ti od njih zahtevajo, tudi ne bi mogli ostati v službi, ker bi jih njihova lastna stranka prisilila, da odstopijo. Zato pa nihče ne dvomi, da bodo vsi ministri popustili službo, če se obravnave z ministri Ogorskimi razbijejo. Ljudje, ki z ministri občujejo, pripovedujejo, da Lasser, ki je duša ministerstva Auer-spergovega, po nobeni ceni več ne ostane minister, zlasti ker se mu je za trdno obljubila služba predsednika na novo ustanovljene upravne sodnije, ki bo imel 12000 gold. letne plače in 8000 gold. priklade! Pa tudi za Andrassyja utegnejo nasledki zadeti, ker je ministerstvo Tiszavo njegovo delo in je tedaj tudi on odgovoren za njegove tirjatve.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča prihajajo čedalje hujše novice o grozovitostih tur-

ških, nad katerimi celo tisti strmé, ki so doslej Turke zagovarjali. Sultan obeta, da hoče za eno leto odpustiti desetino, a turški begi jo vse eno pobirajo od kristjanov, ki jim jo morajo plačevati v denarjih. V nekterih krajih se je vnel pri tej priliki hud prepir, med katerim so oboroženi Turki pobili več ljudi. Iz nekterih vasi so odnesli vse, kar so mogli, hiše zažgali, prebivalce pa pregnali, ki so se vsled tega vzdignili zoper Turško posilstvo. Te dni so objavili pismo, v katerem naštevajo grozovitosti Turkov, ki so ubili krčmarja Ilija, učitelja Mulavdiša, Luka Strbca, Jova Obišiča, Stojanoviča in Štubca. Več deklic so siloma odpeljali, oskrunili in poturčili. 5. marca se je imelo v Krupi razglasiti sultanovo pismo. Pa komaj ga je kajmakam (okrajni glavar) prebral, strga mu ga Hadži Pogderovič Aga iz roke, vrže na tla in z nogami potepta, psovaje sultana, kterega že 5 let, kakor pravi, več za svojega gospoda ne spozna. Kajmakam je zbežal v sodnijsko hišo, Turki pa so prišle kristijane podili domov, in vjete žene pa deklice očitno skrunili ter kričali: „Glej raja, to je sultanovo pismo.“ Dva brata so ubili, dva druga hudo ranili, v Grumšu in Krupi zažgali cerkvi in hiše. Vsled tega nam družega ne ostaja, pišejo vstajniki, nego prostost ali smrt!

Izvirni dopisi.

Iz Notranjskega, 5. aprila. „Slovenec“ 4. aprila nam je z uvodnim člankom o ljubljanskih volitvah prav zelo vstregel, ker nam kaže, da ljubljansko ljudstvo nižjega stanu je še nepokvarjeno in čedalje bolj vneto za našo slovensko reč. Nam v veliko veselje je volilo slovenske kandidate v mestni odbor. Slava jim! Mi deželani jih bomo tem bolj spoštovali, ker Ljubljana je kranjski deželi glava; in ker le ljudstvo nižjega stanu kaže pravo deželno lice in kakošna da je prava korenika v njej! Za visoko gospodo se mi, izvzemši duhovščino, ne brigamo, ker taki gredo velik del le za dobičkom, ali za službami, ali pa za častjo. Nevoljni se pa vendar obračamo tudi od nekterih pod slovensko krinko se skrivajočih gospodov, ki se pa skrivajo za grm, kadar se je treba potegniti za domačo reč. Mi Slovenci smo zmerom predobri; vsak ozir nas omaje, bojimo se sleherne zamere, nemškutarji pa se ne zmenijo za nobenega. Posnemajmo jih vsaj tudi v tej reči in bodimo vsi složni, kakor oni, ki so k volitvam pritirali, kakor spozna sam „Tagblatt“, vse do zadnjega svojega moža.

Še nekaj o naših šolah. Vsakemu poštemu človeku se mora nevolja zbuditi, ko vidi, da se sem ter tje po šolah na kmetih prav nepotrebno uči telovadba, ki je posebno za deklice nepotrebna. Prav redki so menda učitelji (pa da bi še teh ne bilo!), ki dečke in deklice skupaj telovadbe učé. Namesto da bi se kaj naučili, kar bi jim koristilo, si pa že v cvetji v mlado srce vsadé vtis razbrzdanosti in strasti, zarad nespodobnost pri kretanjih, ki jih ne gre popisovati, kakor sem sam od njih čul. Nečem sicer še zdaj objaviti našega učitelja, ki tako prakticira ter pred otroci razsaja in z grdimi priimki stariše pita — moli pa naprej menda malokdaj ali nikoli — kakor otroci sploh o njem pripovedujejo, pa treba ga bo, da ne bo tako ravnanje v nečast pripravilo tudi poštenih učiteljev.

Deželan.

Domače novice.

V Ljubljani, 11. aprila.

(V deželnem zboru kranjskem) so bili v soboto in ponedeljek živahni razgovori, sproženi večidel po nemčurskih poslancih dr. Schreyu, Vestenecku in Dežmanu. Na naši strani so jih zavračali prav krepko poslanci dr. Bleiweis, dr. Zarnik, dr. Poklukar, Kramarič in drugi. Več v poročilih. Danes ima biti zborovanje sklenjeno.

(Dimitzeve „Geschichte Krains“) je prišel ravnokar na svitlo IV. dela I. snopič, ki obravnava zgodovino dežele kranjske za cesarja Leopolda I. (1657—1705), pa njeno omiko o dobi slavnega Valvazorja.

(„Beseda“) v ljubljanski čitalnici je bila sijajna, vse točke so se gladko in s pohvalo vršile, posebno so se prikupile Försterjeve narodne pesmi na harmoniju in dvospev gospé Odijeve in gospoda Medena iz „Čarovnice“, ki se je vvrstil mesto neke druge točke. Lep je bil tudi tercet gospe Odijeve in gg. Medena in Stegnarja. Maršalekova ouvertura je zopet zelo dopadla. Vojaška godba polka Sachsen-Meinigena je ta pot vzela slovó, ker se danes podá proč.

Razne reči.

— Pogreb kardinala Tarnoczya v Solnogradu 7. t. m. ob 4. uri popoldne je bil jako slovesen. Sprevod pa je vodil kardinal Schwarzenberg.

— Kratek opis štajarske, Koroške, Kranjske in Primorja se imenuje knjižica, ktero je ravnokar na svitlo dal marljivi učitelj ljutomerski g. Ivan Lapajne. Knjižica, ki je neki dodatek čitankam za slovenske ljudske šole, obsega velikost, število prebivalcev in meje omenjenih dežel, poglavitne reke, jezera, rudnice, gore, ravnine, podnebe, železnice in ceste, pridelke okraja, mesta in druge važnejše kraje omenjenih dežel. Cena ji je 10 kr.

— Odbor „slovenskega društva, za umno čebelarstvo po Slovenskem“ naznanuje, da je dobil vladno potrjenje za spremenjena pravila ter vljudno vabi vse narodnjake, da naj blagovolijo društvo podperati po svoji moči in po okoljšinah. Zato dobijo nekteri naročniki v prilogi „Slovensko čebelo“, ne vsi sicer, ker denarnica ne dopušta, pa vendar toliko, da v vsaki kraj saj en list pride.

— V graškem dež. zboru se je neki slovenski poslanec (Dominkuš, če se ne motimo) pritoževal, da se v vsih šolah na škodo slovenščine nemškutarji. Naj povemo dokaz, ki mu znabiti še ni bil znan. Pred nami je listnica nekega učenca vinorejske šole v Mariboru, v kateri predsedniku slovenskega čebelarstva društva naznanuje, da naj mu ne pošilja več „Slovenske čebele“, ker vodja jim je strogo prepovedal čitati kakoršen koli slovenski časnik. „Rad bi jo čital, ker mi zelo dopade, ali — ne zamerite, ne smem.“ — Kako že hočemo imenovati dejanje in prepoved vodje? Vemo kako, slovar ima prav dober izraz, ali ker nemškutarja zadeva, bi znabiti nekomu ne bilo všeč, tedaj rajše molčimo. Bodi nam pa vendar dovoljeno kratko vprašanje: Je li postopanje vodje po namenu vlade? Vemo, da Slovincem tudi vlada ni prijazna — dokazov imamo na stotine — vendar se ne more tajiti, da še koli kmetijstvo podpira, zato dovoljuje in podpira šole za razne oddelke kmetijstva. Tudi čebelarstvo je oddelek kmetijstva, zato vlada tudi čebelarstva društva podpira;

zda pa vodja mariborske vinorejske šole prepoveduje slovenski časnik o čebelarstvu brati! Nič bi ne rekli, naj bi prepovedoval brati „Slov. Narod“ ali pa „Slovenca“, ker to sta politična lista in dal bi se najti izgovor za tako prepoved. Ali prepoved, čitati nedolžno „Slovensko čebelo“? — No, naj molčimo, sveta jeza bi „Slovenca“ v prepad konfiskacije pahnila! Zato rajše sklenemo s ponižnim vprašanjem: Vgaja li postopanje vodje namenom c. kr. vlade? In če ne? — — —!

— Pruska in laška prederznost. „Vaterland“ pravi: „Caveant consules!“ ker Burgarcevo zemljepisje za ljudske šole pravi, da Nemčija meji z Ogerskim, s Turčijo, jadranskim morjem, z Italijo itd., in torej k Nemčiji šteje razun Avstrije, Tirolskega, tudi Česko, Šlezijo, Moravsko, Štirsko, Ilirijo (Koroško in Kranjsko) itd.!! — To besedo: „Videant — consules“ že tolikrat brez vspeha slišimo v novi „svobodni“ dobi, da bi skoro raji čuli, naj bi bil „Vaterland“ nasvetoval šomastru Burgarcu v Kolinu, naj skazo popravi in postavi raji: Velika Prusija meji na zahodu z Indijani v večerni Ameriki, na severu s Franc-Jožefovo deželo, na vzhodu s Kitajem in Indijo itd., na jugu z Gondokoro, Njam-Njam-zamurci in Saharo. — Slovani moramo menda vendar le sladki biti, da pruksai s toliko požrešnostjo po nas hapajo!

Pogosto se je opazovalo, da tudi na zemljevidih tako imenovanega „laškega kraljestva“ — „regno d' Italia“ — celo pri taci za šole, so za laške okrajine zaznamnjani: Trentino, Primorje in Istria, tedaj avstrijske dežele, ki bi jih pa „Italianissimi“ radi Italiji pritaknili! Upajmo, da se jim sline zastonj cedijo. — Obesila se je 7. t. m. neka žena v šmarijski fari. Pravijo, da je bila že dalj časa nekoliko zmešana. Neka ženska je videla, ko se je nesrečnica obesila, pa namesto da bi jo bila odrezala, šla je na njivo klicat njene domače ljudi. Ko pa ti pridejo domov, bila je reva že mrtva.

— Originalen govor je imel v državi Ohio v severni Ameriki kandidat za neke volitve: „Sodržavljanje, vem, da bo moj nasprotnik vse storil, da bi vam moje napake in zmote naštel; ker bo to storil v času, kadar se ne bom mogel zagovarjati, niti zavračevati kake neresničnosti, ki se vrinejo pri najbolji volji in dobrotljivem namenu, hočem sam spregovoriti zdej, ko sem navedel svoje prednosti, tudi o svojih napakah. Jaz sem toraj dva človeka umoril, svojo stričnico ogoljufal za vse njeno premoženje in v sosedne države se ne smem prikazati, ker sem zaradi tatvine konj na vislice obsojen. Zdej veste vse, in če me bo moj nasprotnik opravljal, vedeli boste, pri čem, da ste.“ Taka navada v Ameriki bi tudi drugod pri volitvah mnogokrat pristovala.

— Elektromotor. Jezuit Egger v Maria-Šein-u na Českem je iznašel nezmerno korist za železnice in druge naprave, ki jih sopar giblje. Namesto sopara ima namreč služiti za gnanje mašin elektriciteta. Vsled tega bi ne bilo več treba oglja, premoga itd. pri železnicah. Zraven tega stroj dela brez ropotanja in šuma. — Kaj bodo h temu rekli jezuito-žirci, ki mislijo, da le brezverec je zmožen v naravoslovstvu kaj storiti, iznajti in opraviti? Zdej pa jezuit! taki, ki v zgodovino stvarjenja veruje! O malheur!

— Različni nazori. Dve deklici sprehajale ste se s svojo materjo. „Mati“, reče stareja, „stric kazali so nam na razstavi podobno, na ktere je bilo naslikano, kako žrleži in tigri uboge kristjane.“ Mlajši pa pravi z najglobokim usmiljenjem: „O tega pa ne

poveš, da je bil na podobi tudi ubog tiger, ki ni imel nobenega kristjana!“

— Zamorska logika. Črnc priidigoval je svojej soseski, ter jo opominjal k potrpežljivosti in miru proti belim prebivalcem. „Če vam prav krivico delajo, vas sovražijo in zaničujejo, na enem kraji našli bodete vedno ljubezen in sočutje!“ „Kje pa?“ bara več paznih poslušalcev. „V vsakem besednjaku,“ odvrne pridigar.

— Kaj je papiga? Gospodar hiše v Berolinu skušal je svojih gostovalcev enega, s katerim je imel zaradi stanovanja pogodbo, spraviti po sodnijski poti iz hiše. Gostovalec imel je namreč papigo, ki je klicala gospodarju, kadar je šel memo okna: „Osel! Tepec!“ To razjari gospodarja in zato toži gostača zaradi tega, ker ima brez dovoljenja domačo žival ali pa, ker mu domačin ne da miru. A sodnija je zavrnila njegovo tožbo z razlogom, da papiga ni niti domača žival, niti domačin in se toraj na tožbo tožnikovo ne more ozirati sodnija.

Umrli so:

Od 7.—9. aprila. Marjeta Perne, čevlj. mojstra soproga, 29 l., za spridenjem kervi. — Jernej Ferovic, prisiljenec, 49 l., za vnetjem čev. — Jožef Tomelli, instit. revež, 71 l., v bolnišnici za pljučnico. — Jozefina Hlebs, zidarja in hišnika hči, 12 l., za sušico. — Marija Trost, branjeveca in hišnika hči, 12 l. 9 m. za sušico. — Atonija Regali, miz. mojstra in obč. svet. otr., za jetiko. — Katarina Marinčič, vdova delovka, 69 l., v bolnišnici za pljučnico.

Listnica opravištva.

Č. g. M. P. kapl. v B. Do 30/6 vse v redu, ker smo že od začetka vse za Slov. vpisali. Č. g. M. S. župn. v R. Hvala za prijazni trud. Po vašem svetu storili, s kakim vspehom? Č. g. J. B. duh. v B. Po naročilu zapisali za preteklo l., tedaj nič zmote. Č. g. V. L. kapl. v V. Nič. G. A. T. pri sv. Jv. v T. Prav radi, ter si znate za letos tudi tisto vračuniti, kar ste lansko l. več poslali. G. P. D. kmetoval. pri K. Nakaznico prejeli, kadar podoba pride pozneje, bomo naznanili.

Eksekutivne dražbe.

18. aprila. 3. Jan. Grašič-evo iz Gor. Veterina (1234 gl.) v Tržiču. — 2. Antonije Grbc-eve (6000 gl.) v Loki. — 2. Jan. Žnidaršič-evo iz Močvirja (648 gl.) v Krškem. — 2. Tone Polh-

ovo iz Sinadol (3620 gl.). — 2. Jože Babrič-evo iz Sinadol (438 gl.), oba v Senožečah. — 1. Jak. Trenta-vo iz Narina (620 gl.). — 2. Matija Grželj-evo iz Volč (724 gl.). — 2. Fr. Sever-jevo iz Dolenje Košane (1270 gl.), vse v Postojni. — 2. Ant. Martučič-evo in Bučke (50 gl.) v Krškem. — 2. Matija Levc-evo iz Briš (120 gl.) v Litiji. — 2. Pavel Kapelj-evo iz Kala (925 gl.) v Postojni. — 2. L. Friškove-eve iz Slivne (1843 gl.) v Litiji. — 2. Jan. Prelaz-ovo iz Gorenjega (75 gl.). — 1. Gregor Sekarn-ovo iz Bistrice (650 gl.), oba v Postojni. — 1. Tone Kregar-jevo iz Vrbovca (2200 gl.). — 1. Jak. Prime-evo iz Celja (1425 gl.), oba v Bistrici. — 1. Jeronim Curk-ovo iz Lož (2400 gl.). — 1. Jan. Premern-ovo iz Po-rečja (3050 gl.), oba v Ipavi. —

19. aprila. 3. Jere Lovša-ve iz Stopa (2322 gl.) v Kamniku. — 3. Matija Križ-vo iz Stehanje (201 gl.). — 3. Matija Ivanšek-ovo iz Krupe (1120 gl.), oba v Črnomlju.

Telegrafične denarne cene 9. aprila.

Papirna renta 66.70 — Srebrna renta 70.15 — 1860letno državno posojilo 109.90 — Bankine akcije 869 — Kreditne akcije 151.30 — London 116.95 — Srebro 102.25 — Ces. kr. cekini 5.50 1/2 — 20Napoleon 9.34.

Denarstvene cene 7. aprila.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	66.75	69.90
5% renta v srebru	69.75	69.90
Srečke (lozi) 1854. l.	103.75	104.25
„ „ 1860. l. celi.	119.90	110.70
„ „ 1860. l. petinke	116.25	116.75
Premijski listi 1864. l.	131.—	131.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	95.—	96.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	—
Ogerske po 5%	75.—	75.75
Hrvaške in slavonske po 5%	85.—	—
Sedmograške po 5%	76.—	76.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	870.—	872.—
Unionske banke	69.—	69.50
Kreditne akcije	156.75	157.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	635.—	645.—
Anglo-avstr. banke	69.25	69.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gid. a. v.	163.50	164.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	117.—	—
„ 50 „ „ „	56.—	56.50
Budenske „ 40 gid. a. v.	30.—	30.50
Salmove „ 40 „ „ „	38.25	38.75
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	29.—	29.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	29.75	30.25
St. Genois „ 40 „ „ „	27.75	28.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	23.—	23.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	23.—	23.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.47	5.48
Napoleonsd'or	9.29	9.30
Srebro	101.40	101.60

France Rud. Vogler,

stavbeni in umetniški kamnosek v Celovcu,
priporoča svojo (21—1)
zalogo grobnih spominkov
iz domačega in tujega marmorja po ceni od 4 gl. višje.

Ploše za mize
iz krassthalskega in kararskega marmorja,
okviri za ognjišča, mejniki, korita za vodnjake
in konje, grobni kamni itd. itd.

Visoko častiti duhovščini
se priporoča imenovani za izdelovanje
oltarjev, prižnic (lec), ograj pri oltarjih itd.

Krstni kamni
se najhitreje in trdno izdelujejo po najnižjih cenah.

Proračuni stroškov in ilustrirani zapiski s cenami vred o stavbah, pa tudi o grobnih spominkih se pošiljajo, ako jih kdo zahteva, brezplačno.